

defensie serieus?

deelt hij de kritiek dat er meer geld nodig is. De Commissievoorstellen zijn volgens hem vooral een hulpmiddel als landen daadwerkelijk hun defensiebudget verhogen en dat via samenwerking zo efficiënt mogelijk willen uitgeven. Hij vreest dat de Europese Commissie te hoog van de toren blaast en daarmee de eigen plannen schaadt. Voorzitter Juncker benadrukt bijvoorbeeld dat het niet om een stel losse voorstellen gaat, maar dat er sprake is van een 'defensie-unie'.

Keohane: "Bij de term defensie-unie beginnen veel mensen zich te verzetten, omdat het lijkt alsof de landen macht verliezen. Daarnaast creëer je te hoge verwachtingen van wat Brussel kan doen. Dat leidt af van de verantwoordelijkheid die de landen zelf hebben om hun defensiebudget te verhogen en beter samen te werken."

Kleine groepjes landen

Toch hangt boven de voorstellen van de Commissie de vraag of ze uiteindelijk tot één Europees leger leiden. Niet alleen Juncker spreekt zich daarvoor uit. Ook de Duitse defensie-minister Ursula von der Leyen heeft gezegd dat zij dit als einddoel van alle samenwerkingsplannen ziet. In Nederland is minister van defensie Jeanine Hennis-sceptischer. Zij wil vooral dat landen in kleine groepjes samenwerken en zelf de teugels in handen houden.

Een voorbeeld daarvan is de samenwerking tussen de Belgische en Neder-

'Europeanen moeten niet meer gaan vergaderen in Brussel, maar meer uitgeven aan defensie'

landse marine. Beide landen beschikken over dezelfde soort mijnenjagers en fregatten. België onderhoudt alle mijnenjagers en Nederland alle fregatten. Als de schepen over tien jaar verouderd zijn, willen Den Haag en Brussel samen nieuwe kopen.

Keohane denkt dat de Europese samenwerking de kant op gaat die Hennis voor ogen heeft. "Gelukkig spreekt Von der Leyen de laatste tijd niet meer over een Europees leger. Zij begrijpt hoe gevoelig die term in Londen ligt. Uiteindelijk willen de Duitsers en de Fransen ook na Brexit met de Britten militair blijven samenwerken. Voor Juncker ligt het anders. Hij ziet defensiesamenwerking eerder als een manier om de Europese eenwording dichterbij te brengen, dan als een manier om het veiligheidsbeleid van de landen te verbeteren."

De betrokkenheid van Londen blijft volgens Keohane komende jaren cruciaal. Groot-Brittannië en Frankrijk zijn de enige Europese landen die militaire operaties willen en kunnen leiden. Andere EU-leden zijn eraan gewend pas een bijdrage aan missies te leveren als iemand anders het voortouw neemt.

Mocht Trump ooit de stekker uit de Navo trekken, dan blijft Groot-Brittannië nodig voor een collectieve verdediging van Europa, aldus Keohane. Het land heeft het grootste defensiebudget en beschikt net als Frankrijk over kernwapens. EU-leden als Zweden, Finland en Oostenrijk zullen andere landen sowieso niet te hulp schieten, omdat zij

een neutraliteitspolitiek voeren. Keohane: "De EU kan de Navo niet vervangen. Als alternatief zou je een nieuwe, Europese versie van de Navo moeten oprichten waar de Britten bijhoren."

Meer geld uitgeven

Ook Posen ziet de Europeanen niet buiten de Navo om aan één EU-leger werken. Om niet langer afhankelijk van de Verenigde Staten te zijn, zouden Europese landen flink meer geld aan hun krijgsmachten moeten uitgeven. De afgelopen jaren hielden zij het bij een einde aan verdere bezuinigingen, maar extra budget kwam er nauwelijks. En dat ondanks de dreigingen van Islamitische Staat en Vladimir Poetin, en herhaaldelijke klachten uit Washington over een oneerlijke lastenverdeling binnen de Navo, zegt Posen.

De wetenschapper vermoedt dat de Europeanen erop rekenen dat het uiteindelijk allemaal wel meevalt met Trump. De nieuwe president wil het leger flink versterken. In zijn ploeg van beoogde adviseurs en ministers zitten bovendien mensen die in het verleden bij de Navo hebben gewerkt. Waarschijnlijk blijven er dus wel Amerikaanse militairen beschikbaar om via het bondgenootschap Europa te helpen.

Posen: "Een hele generatie Europese politici en beleidsmakers is eraan gewend geraakt om net genoeg te doen om de Amerikanen tevreden te houden. Als Washington klaagt over een oneerlijke verdeling van de lasten, lanceren

de Europeanen wat plannen en initiatieven die vooral niet teveel kosten, maar wel de aandacht afleiden."

Als de Europeanen zichzelf willen verdedigen, moeten ze volgens Posen eerst die houding veranderen. "Europeanen moeten weer leren om dreigingen te analyseren en zich voldoende te wapenen. Als je echt bang bent voor Rusland, dan moet je altijd een paar brigades van enkele duizenden militairen met zware wapens paraat hebben om naar Polen te sturen. Maar zeker Duitsland wil daar gewoon geen geld aan uitgeven. Tegen zulke onwil kan geen samenwerkingsplan op."

Hij voegt eraan toe dat hij geen uitgesproken havik is. "Straks denken de lezers nog dat er een of andere gek aan het woord is. In de Verenigde Staten betoog ik juist dat de uitgaven voor defensie omlaag kunnen. Wij gaan te veel militaire avonturen aan. Maar Europa is het andere uiterste. Ik denk niet dat Poetin de Baltische staten gaat binnenvallen, maar je wilt ook niet dat een zwakke verdediging hem in de verleiding brengt."

Europese politici zouden hun kiezers moeten vertellen wat de veiligheidsrisico's zijn en dat Amerikaanse hulp misschien niet langer gegarandeerd is. Dus moet je niet meer vergaderen in Brussel maar meer aan defensie uitgeven. Dat betekent hogere belastingen of lagere subsidies. Dat is een noodzakelijk kwaad om de grenzen te kunnen verdedigen."

